

Pare Massot, gràcies per tant

«*La seva feina callada, lluny del soroll mediàtic i la polèmica estèril, l'han convertit en un dels pilars de la nostra cultura el darrer mig segle*»

Tres dies abans de la seva mort, Josep Massot i Muntaner, el "pare Massot" de la cultura catalana, va enviar-me un missatge al telèfon on em deia que acabava de sortir de l'hospital, on havia estat uns dies, però que ja era a Montserrat, el monestir on havia ingressat el 1962, on el 1971 fou ordenat sacerdot i des d'on dirigí les Publicacions de l'Abadia de Montserrat i la revista *Serra d'Or*. També em demanava que fes constar el seu nom com a signant del Manifest de suport a l'escola en català. Devia ser, aquest, el seu darrer gest de compromís personal amb una nació, una cultura i una llengua: els Països Catalans, la cultura catalana i la llengua catalana. Res no feia sospitar, llavors, un final tan imminent. "Si ja has sortit de l'hospital i ja tornes a ser a Montserrat, això és bon senyal, vol dir que estàs millor. No saps com me n'alegro. Molts d'ànims!", vaig dir-li. Però ja no en vaig rebre cap resposta que confirmés la meua esperança...

[noticiadiari]2/233451[/noticiadiari]

Nat a Palma, el 3 de novembre de 1941, a la família hi senyorejaven els músics. L'avi, que nomia com ell, era folklorista i recopilador del *Cançoner musical de Mallorca* i el pare, metge de professió, també era poeta i dramaturg. A ca la germana del pare, Mercè Massot, amiga de Maria Antònia Salvà, s'hi feien lectures poètiques en català, els anys durs de la postguerra i la família posseïa una biblioteca important. En aquest ambient tan culturitzat fou on va créixer i s'acostumà a viure en companyia de llibres, de manera que, només amb tres anys, ja llegia les Rondalles de mossèn Alcover.

Amb només un any, s'instal·là a Pòrtol amb tota la família, ja que el pare hi havia estat destinat com a metge. I, malgrat que fou aquest l'escenari de la seva infantesa i que ell sempre recordà amb efecte, es considerava palmesà i la seva parla era ciutadana, de manera que havia de sentir el recitat habitual, en forma d'escarni, adreçat pels al·lots del poble als que parlaven com a Ciutat: "Ciudadà, cul de ca,/ cul de moix, escarabat coix!". Estudià al col·legi de Mont-sion de la capital mallorquina i allà arrossegà la seva passió pels llibres, de manera que, com que aquests ja no li cabien al seu espai, hagué de demanar al seu company de pupitre que li deixés ocupar el seu que el tenia completament buit. El nom de l'estudiant amb qui compartia pupitre era Gabriel Cañellas, futur president del Govern Balear pel PP...

Entrà a la Universitat de Barcelona amb només 16 anys i allà, d'on també n'arribà a ser professor, estudià filologia romànica, història, història de l'art i llatí. La singularitat cultural i cívica de la seva família explica que, en arribar a la capital catalana, portava prou bagatge com per conèixer els grans noms de la cultura i la política catalana i estar al corrent dels Fets del 6 d'Octubre i les vicissituds de la vida de personatges com els presidents Macià i Companys. Havent optat per la vida monàstica, estudià teologia i filosofia, llengua i cultura alemanya, i, a Munic, ciutat on feu dues estades, va fer realitat la seva primera vocació de bibliotecari.

El monjo i erudit mallorquí va ser el director del *Diccionari de la literatura catalana*, pertanyent al consell editor d'Els Nostres Clàssics i tingué un paper cabdal en publicacions d'alta cultura com *Studia Monastica*, *Randa*, *Estudis Romànics* o bé *Llengua i literatura*. Conservador de l'Arxiu del Cançoner Popular de Catalunya, va ser membre directiu de nombroses entitats i institucions, on aportà sempre el seu rigor característic, un mètode de treball regular, constant i meticulós, així com una mirada sempre global sobre tot l'àmbit territorial de cultura catalana: Societat Catalana de Llengua i Literatura i Secció Històrico-Arqueològica (IEC), Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, Societat Verdager, Societat d'Onomàstica, Societat Arqueològica Lul·liana i Institut Menorquí d'Estudis.

Artífex indiscutible de l'editorial montserratina, la més antiga d'Europa, que modernitzà i diversificà en temes, títols i autors, sense abandonar la tradicional temàtica religiosa, el pare Massot és autor, també, d'un centenar llarg de llibres, resultat d'anys de recerca tenaç, discreta i persistent sobre la història de l'Església i la religió als Països Catalans, començant per Montserrat i altres monestirs. Al costat de la llengua, la poesia i el teatre tradicionals. Allà, però, on s'ha guanyat a pols el crèdit com a primera autoritat és en els seus nombrosos treballs sobre la Guerra Civil a Mallorca i el primer franquisme, mercès a l'accés a arxius i fons fins llavors no explorats. També són un referent obligat la desena de volums sobre escriptors i erudits contemporanis, veritable diccionari biogràfic massotià.

Competent en una dotzena de llengües, la seva feina callada, lluny del soroll mediàtic i la polèmica estèril, l'han convertit en un dels pilars de la nostra cultura el darrer mig segle, conscient que, sovint, ha escrit sobre temes necessaris més que, potser, del seu interès més immediat: "De vegades has de fer, no el que vols, sinó el que et toca". Aquesta dedicació colossal l'ha fet mereixedor dels màxims guardons, premis i distincions arreu dels Països Catalans, reconeixements que sempre acollí amb modèstia, tant si es tractava d'un doctorat honoris causa, com d'una medalla d'Or o d'un Premi d'Honor.

En trobarem a faltar l'aparença vulnerable, la fragilitat del físic, el parlar mig trencat i sempre amb un volum baix i aquell esguard incisiu i amable que mirava el món rere unes ulleres de muntura grossa. Aquesta primera imatge, però, era només l'embolcall d'un home robust, sòlid, consistent, la formigueta que, en solitari, anava construint l'àmplia avinguda per on els seus contemporanis podíem passar amb més fermesa i comoditat en el coneixement d'una cultura, una llengua, una història i una identitat nacional, encara sotmeses a massa adversitats. Gràcies a persones com el pare Massot, podem conèixer millor d'on venim i preparar, amb millors instruments, els dies que volem que vinguin. Per això, avui, el país, els Països, estem de dol.